ילימד אעל בכור בעל מום שניתן לכהן ישלא סלימד א

מצינו לו בכל התורה כולה ורבי ישמעאל

נפקא ליה מלך יהיה דסיפא בשלמא לר' יוסי

הגלילי דמוקי ליה נמי במעשר ופסח היינו

דכתיב ילא תפדה (כי) קדש הם הם קריבין

ואין תמורתן קריבה 🐠 דתנן ייתמורת בככור

ומעשר הן יוולדן וולד ולדן עד סוף כל

העולם הרי הן כבכור ומעשר ויאכלו במומן

. לבעלים ותנן יאמר רבי יהושע שמעתי

שתמורת פסח קריבה ותמורת פסח אינה

קריבה ואין לי לפרש אלא לרבי ישמעאל

דמוקי ליה כוליה בבכור מעשר ופסח דלא

קריבה תמורתן מנא ליה מעשר גמר ∘עברה

עברה מבכור פסח בהדיא כתב ביה כשב

מה ת"ל יאם כשב ילרבות תמורת הפסח

אחר הפסח שתקרב שלמים יכול אף לפני

הפסח כן ת"ל הוא וכל הנך תנאי דמפקי

ליה להאי דם או זבחיך ישפך לדרשא אחרינא

האי כל הניתנין על מזבח החיצון שנתנן

מתנה אחת שכיפר מנא להו סברי להו

כבית הלל דאמרי אף חמאת שנתנה מתנה

אחת כיפר וילפינן כולהו מחמאת: והחמאת

שתי מתנות: יאמר רב הונא מ"ם דב"ש

קרנות ⁴קרנות קרנות הרי כאָן שש ארבעה ַּקרנות ⁴קרנות מאַ

למצוה ושתים לעכב ובית הלל קרנת קרנת

קרנות הרי כאן ארבע שלש למצוה ואחת

לעכב ואימא כולהו למצוה כפרה בכדי לא

אשכחן ואיבעית אימא היינו מעמא דבית

הלל אהני מקרא ואהני מסורת אהני מקרא

למפויי חדא ואהני מסורת לבצורי חדא אלא

מעתה ילממפת ילממפת ילמומפות יהרי

כאן ארבע יו אהני ₪ קרא אהני מסורת חמשה

בתי בעי למיעבד סברם לה כר' עקיבא דאמר

לימד על בכור בעל מום שניתן לכהן שלא מלינו לו מקום דו אחר

בכל התורה כולה. הו ודמם וחלבם ליכא לאוקומי וו בחד בכור דבעל

מום לא קרב: דסיפיה. וכשוק הימין לך יהיה: היינו דכחיב קדש

הם כו' ותנן כו'. כלומר היינו דקודש הם ממעט נמי תמורת מעשר

ופסח מהקרבה וניליף מינה טעמא

דהנך ב' משניות דתנן בהו דלח הרביה

(וולדן): כבכור ומעשר. דחין נפדין

במום לחול קדושה על המעות ומיהו

לא כבכור ומעשר לקרב אלא יאכלו

בעלים במום חו: ותנן נמי. בפסחים

דתמורת פסח לא קרבה: ואין ני

לפרש. הי קריבה והי לא קריבה

וקיימא לן דתמורה שהמיר בו אחר

הפסח קריבה דתמורת שלמים היא

ושהמיר בו קודם זמנו לא קרבה

דתמורת הפסח היא: עברה עברה.

ש כל אשר יעבור תחת השבט במעשר.

י והעברת כל פטר בבכור: אם כשב.

בשלמים כתיב: שקריבה שלמים.

שהרי מותר יו נעשה שלמים משעבר

זמנו: הוא. זבח פסח הוא הוא קרב

ואין תמורתו קריבה: אף חטאת כו'.

וילפינן לה מקראי בשמעתין והדר

ילפינן ז כולהו זבחים מחטאת: קרנת

הרנת הרנות. שלש פרשיות נחמרו

בחטאות החיצונות בויקרא אחת בשעיר

נשיא וב' בחטאת יחיד אחת בכשבה

ואחת בשעירה בשתים כתיב על קרנת

חסר והחחת מלח וב"ש חית להו יש

אם למקרא הרי כאן שש ואין במזבח

אלא ארבע יאן והשתים יחירות לא

נאמרו אלא ששנה עליה יבו הכתוב לעכב

ארבע נאמרו למצוה שמצוה בארבע

מתנות ושתים נשנו מהן לעכב: וב"ה.

סברי יש אם למסורת הלכך הרי יו

ד' ג' מהן למלוה נאמרו שמלוה לכתחילה ליתן אף עליהן והאחת

מעכבת כדמפרש וחזיל: וחימה כולהו

למלוה. ואין כאן אחת לעכב

שהרי לא שנה באחת מהן: בכדי.

בלא מתן דמים: אהני קרא דו.

למשמע שש: ואהני מסורת. למשמע

ארבע. הלכך טפי חדא אמסורת ובליר

[לקמן מ. בכורות כח.], [שבת פג: וש"נ], ג) תמורה

נטנת פג. ושיתן, אם ממורה נכורות טז., ד) פסחים לו:, [לעיל ט. תמורה ה: מעילה

נ.], ו) סנהדרין ד., ו)

יג.], ו) סנהדרין ד., ו) עי׳ בליקוטים, ח) שם: מנחות לד:,

ע) ויקרא כז לב, י) שמות יג יב,

ט ויקרא כדל ב, ל) שמות יג יב,
ט ווע"ע מו׳ בכורות כת. ד"ה (וע"ע מו׳ בכורות כת. ד"ה מ), (מ'), (מ') [נע"ל כה.),
ט [וע"ע מו׳ סנסדריין ד: ומנסות לד: ד"ה לנטפס,
מ') [ע"ע מו׳ סנסדריין ד: ומנסות לד: ד"ה לנטפס,

טע], **ע**) סוכה יא:

הגהות הב"ח

שינויי נוסחאות

א] ל"ל ודם (*ש"ח): ב] הרי כאן ארבע ליתא בכיר"א וכ"ה ישר מאד, וכי היכי דליתא גבי בסכת.

אבל מרש"י משמע דמייתי הגמ׳

לשוו הברייתה דמנחות לד ע"ב כסון הכרייתם דמנמות כד ע"ב (דק"ם): ג] לכש"י סברי: ד] ?"ל מקרא ("ש"ח): ה] כש"מ נוסף שבכור בעל מום לא קרב: ו] ?"ל לאוקמי אלא אחד בכור

m. נ"ל לאוקמי אחר בכור

לבעלים ובמום: מ] מותר הפסח (*ש"מ: י] 5"ל ילפי (*ש"מ: יא] ארבע קרנות (*ש"מ: יב] עליהם (דפו"): יג] ככתה"י הרי כאן ד": יר] 5"ל

מקרא (*ש"מ): מון ל"ל נימא

נמי (*ש״מ): מז] נדנ״ל דלרבי

ישמעאל זריקה (ח"ד): יו] גי' לש"ק לכ"ע. ובל"ק גורס כלפנינו: יה] ל"ל דדמם ובשרם

יהנך בכורות (קאמר) כרבי

ישמעאל, ואחד תם כו' (ש"מ

ישמעאל, ואחד תם כוי (ניים ומיים). ונגליון נייל ובשרם עלייהו דהנך בכורות קאמר כר"י וכר': יפן נייל מלך יהיה (נויים): כן נייל אע"ג דכחזה

התנופה וכשוק הימין מוקמינן ש"מ): כא] ל"ל וכה"ג אשכחן

בפי (מ"ש): כבו ל"ל גבי לכבש

בפי (ש"מ). בבן ל"ל גבי רכבש (ש"מ ורש"ק): כגן בין רבא (דפר"י): כדן ל"ל שנתערבו דמן בכל העולין (ש"מ). ונגליון (""ל מוקמי הם לדרשא אחריתי

(ש מ). ל ל לאוקביי אוז ב בעל מום דבעל מום לא י (כי"פ): ז] דלא קרבי תמו וולדן (ש"מ): ח] נכתה"י וז

ה א מיי' פרק א מהלכות בכורות הלכה ג: ש ב מיי' פרק ג מהלכות כפורות הלכה ג. מיי' פרק ג מהלכות תמורה הלכה ב:

י ג מיי׳ פ״ד שם הלכה ו: א ד מיי׳ פ״ד מהלכות הרבן ממת כלכה ני

תורה אור השלם

 אָרְ בְּכוֹר שׁוֹר אוֹ בְּכוֹר בָּשֶׁב אוֹ בְּכוֹר עֵז לֹא תִבְּיָה קָרְשׁ הַם אָת דְּמָם תִּוְרֹק עַל הַמִּוְבַּח וְאָת הָלְבָּם תַּקְטִיר אשה לרים ניחם ליהוה:

2. וְלְקָח הַבּהַן מִדָּם הַחְּטְאת בְּאַצְבָּעוֹ וְנָתַן עֵל קְרְנַת מִוְבָּח הָעלָה וְאָת דְּמוֹ יִשְׁפּרְ אָל יְטוֹד מובח העלה: 3. ולקח הכהו מדמה באצבעו נַּיְלֶחְוֹיִבוֹן עֵּלְּכְּוֹת מְוְבַּח הְעָלְה וְנְתַּן עֵל קְרְנֹת מְוְבַּח הְעלְה וְאַת בְּל דְּמָה יְשִׁפּרְ אָל יְסוֹד הַמְּוְבַּה: וויקרא ד, ל4. אם בָּשֶׁב הוא מֶקְרִיב אָת קֶרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי ויקרא ג. ז מת: יְתְּהָ: רְּקְרָה בַּהַן מִיְּהַ רְּקְרָּא, ג, ז ל. וְלְקָח הַבּהַן מִיְּהַ הַהְּשָׁאַת בְּאַצְבְּעוֹ וְנְהַוֹ עַל קְרָנָה מִיְּבַּה הָעְלָה וְאָת בְּל דְּעָה יְּעָפּרְ אֶל יְסוֹר הַמִּוְבַּה: וויקרא ד, לד הַ וְקְשַׁרְתָם לְאוֹת עַל יָדֶרְ וְהִיוּ

. וּלְשַׁרְתָּם יְרְה.. ַ לְטִטְפֹת בֵּין עֵינֶיף: דברים ו, ח דברים ד, ד 7. ושמְתָּם אֶת דְּבָרִי אַלֶּה עַל לְבַבְּכָם וְעַל נְפְשְׁכָם וּקְשַׁרְתָם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכָם וְהִיוּ לְטוֹּטְפֹת בֵּין עִינֵיכָם:

דברים יא, יזו 8. וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדְכָה וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךְ כִּי בְּחֹוֶק יָד הוציאנו יהוה ממצרים: שמות יג, טז

שמותיה, טו בְּסֶכֹת תַּשְׁבוּ שְׁבְעַת יְמֶים בָּסְכֹת: לְמֵעוּ יִדְעוּ דְרְתִיכָם בִּי בָּסְכוֹת הוֹשְׁבְתִּי אָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתְם מָאָרֶץ מצרים אני יהוה אלהיכם:

מוסף רש"י שלא מצינו לו בכל התורה שלא נוצינו לכהן אלא מריבוים בולה. שימננו לכהן אלא מריבוים דהאי יהיה לך נפקא (בכורות כח.). או: שלא מצינו ללמדו בכל המורה כולה אלא מכאן (לפטן נו.) הרי הן כבכור ומעשר. לכל קדושת נכוי בבכור ומעשה. כככ קדומת ככור ומעשר (תמורה כא. עדיש) ויאמלו במומן. יממינו עד שיוממו ויאכלו לבעלים כבכור ומעשר שאין נפדין אלא נאכלין במומן (בכורות טז.) **שמעתי. מלכומי** שתמורת פסח קריבה. שלמים מתר הפסח: ותמורת פסח אינה מחר הפסח. ותמורת פסח אינה קריבה. ויש תמורת פסח שאינה קריבה היא עלמה שלמים, אלא רועה עד שיסתאב במום ותמכר ויביא בדמיה שלמים. דמותר הפסח קרג שלמים: ואין לי לפרש. קרג שלמים: ואין לי לפרש. שכחתי על איזה שמעתי תקרג ועל איזה שמעתי תרעה (פטחים צו:) קרנת קרנת קרנות. נחטחת צוף קו בר קר בר קר ברות ביות מוסמת של מוצח החיצון כתיב, בשעיר דנשיה כתיב קרנות חלה, ובכעבה דיחיד כתיב קרנות מלה, ובשעירה דיחיד כתיב קרנות חסר, אלה הנך דפר כהן משיח והעלם דבר, במזבח הפנימי כתיב, והתם כולהו מודו דמתנה אחת מעכבת בהו. ומרי דומתה מחת ומעכם כק, וב"ש אולי בתר קרייה: ואימא לב"ה כולהו למצוה. דהא כולהו לריכי למכתב למלוה, ועיכוב דחדא מנא להו, אימא אע"פ שלא נתן כלום כיפר: בכדי. בלא כלום ולא כמו שהוא נקרא (חובה ו:). שנמסרה כתיצתו לכתבו חסירה סנהדרין שם) לטטפת לטטפת לטוטפות. בפרשת שמע ובפרשת רטוטפוח. בפרשת שתנו ובפישת כי יבישך במיד למטפח חסר ויייה אבל בפרשת והיה אם שמוע כמיב לטוטפות מלא, הרי כאן ד' במים למפילון של ראש, אבל של יד אינה אלא א' (שם ד:). מכאן שכחבין אלא א' (שם ד:). מכאן . ד' פרשיות כד' בתים (מנחוה לד:) טט בכתפי שתים. כתפי שם מקום, כשרולים לומר שתים אומר טט, ואפריקי נמי מקום אומר טט, ואפריקי נמי מקום וקורין לשתים פת (סנהדרין ד:). ועל שם מנין פרשיותיהם נקראו

תוכל לדקדק דזריקה בכלל שפיכה דכיון דקאמר דבירך על הפסח פטר את הזבח אם כן סבירא ליה דמתנותיהם שוין ואף פסח בזריקה והא דובח לא פטר פסח משום דובח טפל לו וכיון דפסח בזריקה אם כן אייתר ליה דם זבחיך ישפך ומלי למידרש

מיניה לומר דזריקה בכלל שפיכה ולא גרים ולא שפיכה בכלל זריקה דלהאי תנא דרבי ישמעאל כולהו בזריהה ולדברי ר"ע דלא זה פטר את זה אם כן אין מתנותיהם שוות דפסח בשפיכה מקרא ודם זבחיך ישפך ואם כן לא זריקה בכלל שפיכה ולא שפיכה בכלל זריקה דהא ודם זבחיך איצטריך ליה לדידיה לומר דפסח בשפיכה ולהאי פירושה קשה מכל מקום מההיה דהאשה (פסחים דף פט.) ועוד מנא ליה לרבי יש ישמעאל דוריקה בכלל שפיכה משום דמייתר ודם זבחיך ישפך דלמא אתא לכל הניתנין על מזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר וה"ר חיי"ם אומ"ר דבספרי"ם ישני"ם גרסינן כשתימצי לומר לדברי רבי ישמעאל זריקה בכלל שפיכה ושפיכה בכלל זריקה דהכל אחד דכל הקרבנות בזריקה לרבי ישמעאל ואין לחוש אם בזריקה אם בשפיכה והיינו כשיטת רבינו שמואל וכל מה שהקשיתי עליו קשה גם לפי׳ זה ולכולהו לישני קשה אי פסח בשפיכה (לרבי עקיבא) יו אם כן דריש לקרא דדמו יח כרבי ישמעאל ובשרם דהנך (האמר) כרבי ישמעאל ואחד תם ואחד בעל מום נפקא ליה מיהיה לך יש ולקמן בסוף איזהו מקומן (דף מ.) פליג רבי עקיבא ארבי ישמעאל ומוקי לה לקרא דובשרם אחד תם ואחד בעל מום כרבי יוסי הגלילי דהכא: י אחד תם ואחד בעל מום. אע״ג כו דיהיו לך כחוה התנופה

ושוק התרומה מוקמינן ליה בסוף איזהו מקומן (שם) ובבכורות (כו:) בבכור תם רישיה דקרא דבשרם לשון רבים נקט משום בעל מום: שלא מצינו לו בכל התורה כולה. פירש התורה כולה ונראה לפרש שלא מצינו המוקדשין אינו מתנה לכהן אלא פודהו ומקריב אחר תחתיו וזה מתנה לכהן

בהונט׳ שלא מלינו לו קרא דו אחר בכל בכל התורה כענין זה דשאר פסולי ואוכלו במומו כי כאו האי גוונא בפ׳

העיקר גבי את הכבש בו זו עולת יולדת האחד זה אחד עשר של

מט בכתפי שתים פת באפריקי שתים אלא חדא ממקרא והוו להו חמש נמלא מעתה יבסכת בסכת בסוכות אהני מקרא ואהני מסורת חמשא דפנתא בעי למיעבד שתי מדות (מנחות 16:) שלא מלינו בכל התורה שיהא טפל חמור מן כרבי עקיבה. דיליף לה מקרה החרינה: כחפי. שם מקום:

ששנה באחת: לטטפת לטטפת לטוטפות. דילפינן מינה ארבע בתים

כממ

לתפילין ואנן בכולהו לטוטפות קרינן נמי שו אהני קרא כו': סברי ב"ה

מוקמי הם דרשא אחריתי אביי מוקי הם בחוייתן יהו ורבא מוקי לבכור ומעשר שנתערבו כוי. ועי 'נ"ק: כה] נ"ל דפסח (שמכ"י, צ"ק): נ"ל דהואיל והוא עצמו לא קרב (m"m): כו] הנ"ק נעם ס"י מוחק כשתי שורות מכאן עד כח] ל"ל דחוי (שי כמ] ל"ל וללישנא (צ"ק). ובגליון נשם ס"ח מיהו ללישנא: ל] שחיטה דוקא וההוא כל"ל (צ"ק): לא] בל"ק מוסיף מדררשינן הוא קרב ואין תמורתו קריבה: לב] כל"ק מעשר 0: קודש הם הם קריבין ואין תמורתן קריבה. מימה דבפ״ק דממורה (דף ה:) בין אניי בו ורגא מוקמי הם לגכור ומעשר שנמערבו בר) בכל העולין שקריבין לגבי מזבח ואין ממורמן קריבה נפקא להו מדכמיב לה' הוא קרב ואין ממורמו קריבה ועוד קשה דאביי גופיה דריש ליה המם בפרק אלו קדשים (ממורה כא.) מקרא דהכא מדכמיב קודש הם: שבועתי שתבורת פבח קריבה ותבורת פבח מוסיף הוא קרב כלומר פסח אינה קריבה. מפרש התם בפסח שנמצא קודם שחיטה ירעה וכן תמורתו משום פסח 🖦 עצמו דלא קרב לא קרבה תמורתו פו ועוד איכא למאן דאמר התם דנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר שחיטה תמורתו קריבה שלמים אע"פ שהפסח רועה ואע"ג דדרשינן הוא קרב ואין תמורתו קריבה הכי קאמר הוא קרב כלומר פסח ביו קרב ואין תמורתו קריבה כשהוא מימר בפסח דחזי ביו ללישנא בשו קמא דרבה דבפרק בין פ"א לתי"ו (שמכ"י): לד] לפי המסורה שלנו ל"ל הכי, מי שהיה טמא (פסחים 11:) אפילו המיר בו לאחר שחיטה וללישנא בתרא היכא דהמיר קודם שחיטה א וההוא לישנא לא קאי דאיחותב החם דבני סמקורה שננו ליי ספי, דבני ססוקים כמינ הכי וחוי"ל ממיסה: להן כשימ נוסף דגי טוטפות כתיבי: לון 5"ל למנין ד' בתים בלשון כתפי או בלשון אפריקי (ש"מ, צ"ק): לון 5"ל וקלת קשה הא דדרשינן קודש הם אבכור מעשר ופסח הם קריבים ואין תמורתן קריבה דלא הוי מעין אחד דגבי פסח אם המיר בפסח עלמו שקרב לשם פסח תמורתו נמי קריבה דאם איתא דלא קרב אמאי אימותב התם לשון שני של רבה או לימא דברייתא בהכי מיירי ביו ועוד דרשינו התם אם כשב לרבות פסח שעברה שנתו ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מלות שלמים ופירש התם בחונט׳ שלמים הבאין מחמת פסח דהיינו תמורת הפסח עלמו ובענין אחר לא מיתוקס כדפרישית לעיל פ"ק (דף ט.) ובכל מקום שהפסח קרב או לשם פסח או לשם רשינז (רש"ק). ונוס' שמכ"י הכא דרשינן בסכת בסוכות לרפנות. ותיבות במס' סוכה נמחקות: לח] כ"ה בגמ' שס. ונשתס"י נ"א על הסוכה כך חל שלמים גם התמורה קריבה כיון דלא אתיא מכח קדושה דחויה ול"ע אם יכול להקריב התמורה לשם פסח קודם שחיטה דשמא יש לדרוש הוא קרב לשם פסח ואין תמורתו קריבה לשם פסח אבל לשם שלמים קרבה כשקרב הוא לשם פסח: הרי באן שש. וא"ת בחמש סגי דלאחת לא אינטריך דכפרה בכדי לא אשכחן וי"ל דדילמא ב"ש לית ליה האי טעמא: לשושפות. אומר רבינו תם דבספרים מדוייקים

שימה מקובצת

על הדפנות ותימה כו' מל] ס"ל לא חיישינן (ש"מ):

ת"ל חוא. האי דרשא גמורה היא. אבל אם כבש לרבות תמורת פסח אחר הפסח שקרב שלמים, אסמכתא בעלמא היא כדאמרינן בפי מי שהיה טמח (פסחים דף נו:) דחם

סוכה (דף ו:) דדרשינן ליו לדפנות וכן בפ' המביא (ביפה ל:) גבי אין נוטלים עלים מן הסוכה אסרינן נמי מן הדפנות מדכתיב חג הסוכות דכשם שחל שם שמים על החגיגה להו כך חל על הסוכה ותימה דגבי אין מסככין בדבר המקבל טומאה וגבי ש תעשה ולא מן העשוי לא דרשינן בא לדפנות: כבש כה לרבות שעברה שנתו: סברי להו כב"ה. ומשה דאטו אומם מצר שם הוק פנשימים פקרה! טוטפות (דברים ו ח): בסכת בסכת בסכת השבו, ישבו בסכת, כי בסטת הושבמי, חד מלא ותרין חסרין (סובה שם): על מזכח החיצון שנמק ממנה אחת ביפר מודם זכחין שנמן ממנה לחד בהחיצון שנמק ממנה אחת ביפר מודם זכחין ביפר מיים המוצ לעכב הלכך הייא אש"ג דבחטאת בממנה אחת ביפר מיית שאר קרבנות דכחיב טובא סביב סביב בסרשה ליבעי שתי ממנות שהן די לעכב. לכך איצטרין ודם זכחין ישפן (חד מהריף. זהו למעלה בדפום (אעיל לו עיב חודיה מנין):

לא כתיב לטוטפות ₪ כלל בוי"ו לבסוף אלא וי"ו דולטטפת דריש ואפילו למאן דלא דריש וי"ו וי"ו למ"ד דריש כדאתר גבי והנותר פי

הערל (יכמות עב:) ויש מפרשים דלטוטפת דריש דכתיב לטוטפת מלא בוי"ו דוי"ו דבין שני הטיתין בין וחקבר גורעין ומוסיפין ודורשין ואומר רבינו מס דלא אמרינן גורעין ומוסיפין ודורשין באמצע החיבה אלא בתחלת החיבה או בסוף כדאשכחן בפרק הזהב (ב"מ דף נד:)

גבי וחמישיתו וגבי דם מהפר יקבלנו ^מ וגבי ונתתם את נחלתו לשארו ביש נוחלין (ב"ב דף קיא:) י בבתפי שתים. וא"ת א"כ

ליבעי חרי סרי בתי לה וי"ל כיון דמנין הוא אינך הוו להו כפרשה שנאמרה ונשנית ולא דמו לקרנות שאין המנין כתוב בפירוש וה"ר יהודה

מקורבי"ל מפרש דחד טטפת לגופיה ואינך תרתי אתו למנין לו בתים בלשון כתפי ובל' אפריקי ים: ארא מעתה בסבת בו'. במס'